

Cyngor Sir Ceredigion – Crynodeb Archwilio Blynyddol 2025

Dyddiad cyhoeddi: Chwefror 2026

Cynnwys

Cynnwys	2
Cyflwyniad	4
Cipolwg ar eich archwiliad	5
Canfyddiadau archwilio cyfrifon	6
Canfyddiadau archwilio perfformiad	8
Ansawdd archwilio	10
Gwybodaeth bellach	11

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Ni dderbynnir unrhyw atebolrwydd gan yr Archwilydd Cyffredinol, Swyddfa Archwilio Cymru na staff Swyddfa Archwilio Cymru mewn perthynas ag unrhyw ddibyniaeth ar y ddogfen hon neu ddefnydd arall ohoni gan unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na gweithiwr arall yn rhinwedd eu swydd unigol, neu unrhyw ddefnydd gan unrhyw drydydd parti.

I gael rhagor o wybodaeth, neu os oes angen unrhyw un o'n cyhoeddiadau arnoch mewn fformat a/neu iaith arall, cysylltwch â ni dros y ffôn ar 029 2032 0500, neu drwy e-bostio post@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. This document is also available in English.

Cyflwyniad

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Mae'n bleser gen i rannu fy Nghrynodeb Archwiliad Blynyddol ar gyfer Cyngor Sir Ceredigion. Mae'n crynhoi'r prif ganfyddiadau o'm gwaith archwilio yn 2025 a gynhaliwyd i gyflawni fy nghyfrifoldebau o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Rhoddais farn ynghylch a oedd y cyfrifon wedi'u paratoi'n briodol, ac a oeddent yn rhoi darlun gwir a theg, ym mhob agwedd berthnasol.

Mae fy nhîm archwilio hefyd wedi asesu a yw'r Cyngor wedi gwneud trefniadau priodol ar gyfer sicrhau economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd wrth ddefnyddio adnoddau, ac wedi gweithredu yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy. Wrth wneud hynny, mae fy nhîm archwilio wedi adolygu trefniadau rheoli risg corfforaethol ac wedi cynnal archwiliad o drefniadau seiberddiogelwch y Cyngor. Fel y nodir yn fy nghynllun archwilio, mae'r adolygiadau hyn wedi'u cynnal yn unol â'r [Safonau Sefydliad Rhyngwladol y Goruchaf Sefydliadau Archwilio \(INTOSAI\)](#).

Mae canfyddiadau manwl yr archwiliad ar gyfer pob un o fy adolygiadau wedi'u nodi yn yr adroddiadau priodol y mae fy nhîm archwilio wedi'u cyflwyno drwy gydol y flwyddyn. Mae'r adroddiadau archwilio perfformiad ar gael ar [wefan Archwilio Cymru](#) a cheir rhagor o ddolenni yn y crynodeb.

Dylid rhannu Crynodeb yr Archwiliad Blynyddol gyda'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio. Yna byddaf yn sicrhau bod y crynodeb ar gael i'r cyhoedd ar [wefan Archwilio Cymru](#).

Hoffwn ddiolch yn fawr iawn i swyddogion y Cyngor am eu cymorth a'u cydweithrediad drwy gydol fy archwiliad.

Cipolwg ar eich archwiliad

Cefais y cyfrifon drafft ar 26 Gorffennaf 2025, ar ôl y terfyn amser statudol sef 30 Mehefin 2025. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a'r papurau gwaith yn dda ar y cyfan.

Rhoddais farn ddiamedod ar y cyfrifon ar 1 Rhagfyr 2025, ar ôl y terfyn amser statudol o 31 Hydref 2025. Nid oedd unrhyw gamddatganiadau nas cywirwyd yn y cyfrifon. Roedd un mater sylweddol i'w nodi.

Canfu fy ngwaith archwilio perfformiad fod y Cyngor wedi cryfhau ei drefniadau rheoli risg, ond gellid gwella rhai meysydd i gefnogi cyflawniad ei amcanion strategol. Gwnaethom hefyd adrodd ein canfyddiadau i'r Cyngor ar ei drefniadau ar gyfer seiberddiogelwch. O ganlyniad i natur y pwnc, ystyriwyd ein hadroddiad gan Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor yn breifat, ac nid yw'r adroddiad wedi'i gyhoeddi ar ein gwefan.

Gwnaeth fy nhîm archwilio nifer o argymhellion i'r Cyngor gyda'r nod o wella trefniadau rheoli risg y Cyngor a chryfhau seiberddiogelwch ymhellach.

Mae fy nhîm archwilio wedi cwblhau i raddau helaeth y gwaith archwilio fel y'i nodir yn fy Nghynllun Archwilio 2024, dyddiedig Mai 2024.

Canfyddiadau archwilio cyfrifon

Mae paratoi cyfrifon blynyddol yn rhan hanfodol o ddangos stiwardiaeth arian cyhoeddus. Mae'r cyfrifon yn dangos perfformiad ariannol y sefydliad ac yn nodi ei asedau net/cronfeydd wrth gefn, cyfanswm yr incwm a'r gwariant cynhwysfawr, a'i lif arian parod. Mae fy archwiliad blynyddol o'r cyfrifon hynny yn rhoi barn ynghylch a gafodd y cyfrifon eu paratoi'n briodol ac a oeddent yn rhoi golwg wir a theg, ym mhob agwedd berthnasol.

Disgrifir fy nghyfrifoldebau wrth archwilio'r cyfrifon yn fy nghyhoeddiadau [Datganiad o Gyfrifoldebau](#) sydd ar gael ar [wefan Archwilio Cymru](#).

Cyflwynwyd y cyfrifon drafft i'w harchwilio ar 16 Gorffennaf 2025. Roedd hyn ar ôl y terfyn amser o 30 Mehefin 2025 a osodwyd gan Lywodraeth Cymru. Roedd ansawdd y cyfrifon drafft a gyflwynwyd i'w harchwilio yn dda ar y cyfan.

Fy marn archwilio

Rhaid i mi roi gwybod am faterion sy'n codi o'm gwaith i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu i'w hystyried cyn i mi gyhoeddi fy marn archwilio ar y cyfrifon. Nodais y materion hyn yn fy Adroddiad Archwiliad o Gyfrifon i'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio a'r Cyngor Llawn ar 27 Tachwedd 2025.

Cywirdeb y paratoi

Gwnaed nifer o newidiadau i'r cyfrifon drafft yn deillio o'm gwaith archwilio.

Nid oedd unrhyw gamddatganiadau nas cywirwyd. Nodais un mater sylweddol gydag un argymhelliad ynghylch gwerthuso asedau'r Cyngor.

Gwelais y gellid gwella trefniadau'r Cyngor i fonitro cyflawniad ei werthusiadau asedau drwy gontract allanol yn sylweddol. Arweiniodd y problemau cyflawni a brofwyd yn ystod y flwyddyn at yr oedi wrth baratoi'r datganiadau ariannol a chyfrannodd at gamddatganiad perthnasol yn y cyfrifon drafft.

Argymhellais y dylai'r Cyngor adolygu ei drefniadau ar gyfer rheoli'r ddarpariaeth a sicrhau ansawdd allbwn y prisiwr allanol er mwyn

cynhyrchu'r cyfrifon drafft yn gywir ac ar amser. Caiff cynnydd yn erbyn yr argymhelliad hwn ei fonitro yn ystod archwiliad y flwyddyn nesaf.

Ni nododd fy ngwaith unrhyw wendidau perthnasol mewn rheolaethau mewnol (fel y bo'n berthnasol i'm harchwiliad), ac ni wneuthum unrhyw argymhellion.

Paratowyd Datganiad Llywodraethu Blynyddol ac Adroddiad Naratif y Cyngor yn unol â Chod CIPFA a chanllawiau perthnasol. Roeddent hefyd yn gyson â'r datganiadau ariannol ac â'm gwybodaeth i am y Cyngor.

Deuthum i'r casgliad bod cyfrifon y Cyngor wedi'u paratoi'n briodol ac yn gywir yn eu hanfod a rhoddais farn archwilio ddiamod arnynt.

Cwblhau'r archwiliad

Cyhoeddais y dystysgrif yn cadarnhau bod yr archwiliad o gyfrifon 2024-25 wedi'i gwblhau ar 1 Rhagfyr 2025.

Mae gwaith cyfrifon eraill yn dal i fynd rhagddo

Yn ogystal â'm cyfrifoldebau dros archwilio cyfrifon y Cyngor mae gennyf gyfrifoldeb hefyd am ardystio nifer o hawliadau a ffurflenni grant.

Nid yw'r gwaith a gwblhawyd hyd yma wedi nodi unrhyw broblemau sylweddol.

Ar adeg yr adroddiad, roedd fy nhîm archwilio yn dal i wneud rhywfaint o waith grantiau yn y Cyngor. Mae'r gwaith hwn i fod i gael ei gwblhau erbyn 27 Chwefror 2026.

Canfyddiadau archwilio perfformiad

Trefniadau comisiynu

Edrychodd fy nhîm ar sut mae trefniadau comisiynu'r Cyngor, gan gymhwyso ystyriaethau gwerth am arian, a'r egwyddor datblygu cynaliadwy.

Gwelais fod gan y Cyngor rai rhannau allweddol o drefniadau comisiynu corfforaethol ar waith i'w helpu i sicrhau gwerth am arian, ond nid ydynt bob amser yn cael eu rhoi ar waith yn ymarferol. Mae'r Cyngor yn gweithio i fynd i'r afael â hyn.

Gwnes i ddau argymhelliad yn canolbwyntio ar ddatblygu proses asesu opsiynau i gefnogi'r broses o wneud penderfyniadau ar wasanaethau a gomisiynwyd, a chryfhau trefniadau i werthuso eu gwerth am arian.

Adolygiad o drefniadau rheoli risg corfforaethol

Ystyriodd fy nhîm a yw trefniadau rheoli risg corfforaethol y Cyngor yn cefnogi cyflawniad ei amcanion strategol.

Gwelais fod y Cyngor wedi cryfhau ei drefniadau rheoli risg, ond gellid gwella rhai meysydd i gefnogi cyflawniad ei amcanion strategol.

Gwnes i bedwar argymhelliad gyda'r nod o wella trefniadau rheoli risg y Cyngor. Mae'r rhain yn cwmpasu nodi, rheoli, monitro ac adrodd ar risgiau, yn ogystal â gwerthusiad y Cyngor o'i drefniadau..

Archwiliad o drefniadau seiberddiogelwch

Ystyriodd fy nhîm drefniadau seiberddiogelwch a chydnerthedd y Cyngor.

O ganlyniad i natur y pwnc, ystyriwyd ein hadroddiad gan Bwyllgor Llywodraethu ac Archwilio'r Cyngor yn breifat, ac nid yw'r adroddiad wedi'i gyhoeddi ar ein gwefan.

Mae gwaith archwilio perfformiad yn mynd rhagddo

Ar adeg yr adroddiad, roedd yr adolygiadau canlynol o Gynllun Archwilio 2025 yn mynd rhagddynt yn y Cyngor:

- Adolygiad thematig – **heriau recriwtio a chadw staff**
- Adolygiad lleol – gwrth-dwyll (adroddiad drafft a gyhoeddwyd i'r Cyngor ym mis Chwefror 2026)
- Adolygiad lleol – trefniadau gwneud penderfyniadau.

Ansawdd archwilio

Mae ein hymrwymiad i ansawdd archwilio yn Archwilio Cymru yn absoliwt. Credwn fod ansawdd archwilio yn ymwneud â gwneud pethau'n iawn y tro cyntaf.

Rydym yn defnyddio tair llinell o sicrwydd i ddangos sut rydym yn cyflawni hyn. Rydym wedi sefydlu Pwyllgor Ansawdd Archwilio i gydlynu a goruchwyllo'r trefniadau hynny. Rydym yn craffu'n annibynnol ar ein gwaith gan Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig Cymru a Lloegr, ac mae Cadeirydd y Bwrdd yn gweithredu fel cyswllt â'n Bwrdd ar ansawdd archwilio. I gael rhagor o wybodaeth gweler ein [Hadroddiad Ansawdd Archwilio 2024](#).

Ein Pobl

- Dewis y tîm cywir
- Defnyddio arbenigwyr
- - Goruchwyliaeth ac adolygu

Trefniadau ar gyfer sicrhau ansawdd archwilio Dewis y tîm cywir

- Platform archwilio
- Moeseg
- Canllawiau
- Diwylliant
- Dysgu a datblygu
- Arweinyddiaeth
- Cymorth technegol

Sicrwydd annibynnol

- Adolygiadau Ansawdd Allanol
- Adolygiadau â thema
- Adolygiadau oer
- Dadansoddiad o wraidd y broblem
- Adolygiad gan gymheiriaid
- Pwyllgor Ansawdd Archwilio
- Monitro allanol

Gwybodaeth bellach

Mae gan Archwilio Cymru amrywiaeth o wybodaeth arall i gefnogi gwaith craffu ar gyrff cyhoeddus yng Nghymru, ac i barhau i wella'r gwasanaethau mae'n eu darparu i bobl yng Nghymru.

Ewch i'n gwefan i weld:

Ein cyhoeddiadau sy'n ymdrin â'n gwaith archwilio mewn cyrff cyhoeddus.

Gwybodaeth am ein gwaith sydd ar ddod a'n rhaglen waith ar gyfer archwilio perfformiad.

Offer data i'ch helpu i ddeall tueddiadau gwariant cyhoeddus yn well.

Manylion ein gwaith a digwyddiadau Arfer Da gan gynnwys rhannu arferion sy'n dod i'r amlwg a mewnwelediadau o'n gwaith archwilio.

Ein cylchlythyr sy'n rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi'n rheolaidd am ein gwaith archwilio gwasanaethau cyhoeddus, arfer da, a digwyddiadau.

Archwilio Cymru

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

